Svenska med didaktisk inriktning för grundlärare i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, III

Swedish and Swedish Education for Teachers Working in Preschool Class and Grades 1 to 3, III

7,5 högskolepoäng
7,5 credits

Ladokkod: CF3S80
Version: 3.1
Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2019-10-15
Gäller från: VT 2020

Nivå: Avancerad nivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Ämnesdidaktik (A1F)
Utbildningsområde: Undervisning 73%, Verksamhetsförlagd utbildning 27%
Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt
Förkunskapskrav: Godkänt resultat i termin 1, 2, 3, 4 och 5 samt godkänt resultat från all VFU i tidigare terminer inom ramen för Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen fördjupar ämnet svenska utifrån såväl ett ämnesperspektiv som ett ämnesdidaktiskt perspektiv. Barnbokens framväxt belyses utifrån ett historiskt, ideologiskt och berättartekniskt perspektiv. I kursen problematiseras hur barnboken kan användas i en språkutvecklande undervisning i grundskolans förskoleklass till åk 3. Parallellt med detta läses och diskuteras skönlitteratur och arbete med skönlitteratur med hjälp av adekvat litteratur-, språkvetenskaplig och litteraturdidaktisk terminologi. Detta sker i dubbelt syfte. Dels för att öka den egna genrekompetensen, dels för att utveckla en begreppsrepertoar som kan användas för eget bruk och för att kommunicera litterära erfarenheter och upplevelser samt för att stödja elevers lärande. Kursen fördjupar också studentens kunskaper kring läsförståelse och skrivande och hur man kan undervisa och bedöma läsförståelse och skrivande i formativt syfte. Studentens kunskap kring läs- och skrivinlärning fördjupas. Kartläggning av nyanlända och nyinflyttade andraspråkselevers kunskaper belyses för att möjliggöra en pedagogisk planering för eleven i skolans alla ämnen. I kursen ingår även att studenten stiftar bekantskap med och använder Skolverkets material i Läs- och skrivportalen. I kursen ingår VFU där studenten ska leda en serie lektioner för att skapa undervisning som syftar till att utveckla elevers läsförståelse samt utvärdera elevers förståelse kring läsning av olika texter. Studenten ska även under sin verksamhetsförlagda utbildning studera hur undervisning kan skapas för att underlätta läs- och skrivutveckling för alla elever. I kursen ingår även en fältdag.

Mål

Efter avklarad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för huvuddragen i den moderna barnbokens framväxt utifrån ett historiskt, berättartekniskt och ideologiskt perspektiv
1.2 visa fördjupad kunskap om läs- och skrivinlärning, läs- och skrivutveckling samt redogöra för hur alla elever i grundskolans årskurser 1-3 kan få hjälp och stöd
1.3 redogöra för hur nyanländas elevers kunskap ska kartläggas enligt Skolverkets direktiv

2. Färdighet och förmåga
2.1 analysera skönlitterära texter utifrån ett historiskt, berättartekniskt och ideologiskt perspektiv
2.2 göra en pedagogisk planering utifrån en gjord kartläggning av en nyanländ elevs kunskaper
2.3 utifrån litteraturdidaktiska teorier och metoder problematisera hur skönlitteratur kan användas i förskoleklass samt i åk 1-3 i syfte att utveckla läs- och skrivförmåga, läs- och skrivstrategier, genrekompetens, kunskaper om litteratur samt förmågan att

kommunicera litterära erfarenheter i tal och skrift
2.4 informera sig om och analysera skolans arbetssätt när det gäller elever i läs- och skrivsvårigheter
2.5 självständigt formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera samt dokumentera en serie lektioner utifrån aktuell didaktisk forskning och styrdokumentens krav med syfte att elever utvecklar lässtrategier för att läsa olika texttyper
2.6 självständigt bedöma elevers visade kunskaper i svenska samt motivera och utvärdera gjorda bedömningar med hjälp av adekvata bedömningsverktyg
2.7 utifrån observationer och bedömningar av elevers utveckling och lärande, uppvisa didaktisk medvetenhet om och självständigt formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera undervisning med fokus på måluppfyllelse för alla elever i F-3 med stöd i ämnesdidaktisk forskning och utifrån relevanta styrdokument
2.8 tillämpa olika strategier för att förebygga och hantera konflikter professionellt
2.9 utifrån respektive grundskolas handlingsplaner och policydokument arbeta målmedvetet med att skapa ett förtroendefullt klimat i elevgruppen där alla elever utvecklas, blir bekräftade och känner sig trygga
2.10 i mötet med elever och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 kritiskt reflektera över hur barn- och ungdomslitteratur producerar normer och värden
3.2 kritiskt reflektera över hur skolan kan möta och stödja alla elever
3.3 visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- workshoppar
- seminarier
- verksamhetsförlagd utbildning
- studiegruppsarbete

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

(IN01) Reflektion bedömning svenska
Individuell skriftlig inlämningsuppgift
Lärandemål: 2.5, 2.6 och 3.3
Högskolepoäng: 2,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN02) Hemtentamen: Litteratur och litteraturdidaktik
Inlämningsuppgift
Lärandemål: 1.1, 2.1, 2.3, 3.1
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(NÄ01) VFU
Verksamhetsförlagd utbildning
Lärandemål: 2.4, 2.5, 2.6, 2.7, 2.8, 2.9 och 2.10
Högskolepoäng: 1,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(NÄ02) Mentorsverksamhet
Verksamhetsförlagd utbildning
Lärandemål: 3.3
Högskolepoäng 0,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE01) Seminarium Kartläggning
Muntlig och skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.3, 2.2 och 3.2
Högskolepoäng: 0,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SE02) Seminarium: Läs- och skrivutveckling samt läs- och skrivsvårigheter

Muntlig och skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.2
Högskolepoäng: 0,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Den sammanhängande VFU-perioden är en examination där 100% närvaro gäller. Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två. Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att barns/elevers säkerhet, integritet eller föräldrars förtroende för verksamheten riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats. Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts. Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§). Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska.

Andersson, Maria & Druker, Elina (red) 2008. *Barnlitteraturanalyser.* Lund: Studentlitteratur, s. 9-26 (16 s)

Andersson, Maria & Druker, Elina (red) (2017). *Mångkulturell barn- och ungdomslitteratur. Analyser.* Lund: Studentlitteratur, s. 51-72 (21 s)

Bergman, Anton & Adbåge, Emma (valfri utgåva). *Världens mesta Ester* (110 s)

Bie, Kristin (2014). *Reflektionshandboken för pedagoger.* 1. uppl. Malmö: Gleerups (utdrag, ca 60 s)

Gottfridsson, Linn & Adbåge, Emma (valfri utgåva). *Myran och gåtorna* (120 s)

Ingemansson, Mary (2016). *Lärande genom skönlitteratur. Djupläsning, förståelse, kunskap.* Studentlitteratur: Lund, s. 49-100 (51 s)

Jacobson, Christer (2006). Hur kan vi se på läs- och skrivsvårigheter? *Dyslexi: aktuellt om läs- och skrivsvårigheter,* (4) (6 s)

Kåreland, Lena. *Barnlitteraturens utveckling i Sverige* (Se Litteraturbanken.se)

Kåreland, Lena (2015). *Skönlitteratur för barn och unga. Historik, genrer, termer och analyser.* Lund: Studentlitteratur: s. 3-248 (245 s)

Langer, Judith (2017). *Litterära föreställningsvärldar: litteraturundervisning och litterär förståelse.* Göteborg: Daidalos, kap. 2 och 4 (ca 30 s)

Liberg, Caroline (2016). Textrörlighet, läsförståelsestrategier och didaktiska val. Alatalo, Tarja (red.) (2016). *Läsundervisningens grunder.* 1. uppl. Malmö: Gleerups, ss. 121-144 (23 s)

Lundberg, Ingvar (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik.* 1. utg. Stockholm: Natur & kultur, kap. 6, s. 131-175 (45 s)

Minten, Eva (2013). *Forskning för klassrummet: vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken.* Stockholm: Skolverket (91 s)

Modell för utredning av läs- och skrivsvårigheter (2017). Stockholm: Svenska dyslexiföreningen (10 s)

Roe, Astrid (2014). *Läsdidaktik: efter den första läsinlärningen.* 1. uppl. Malmö: Gleerup (258 s)

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.* Kap. 1-2 (13 s) samt kursplan för kursen relevanta ämnen.

Skolverket (2016). *Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper.* Stockholm: Skolverket

Skolverket (2016). *Framgångsfaktorer för en positiv utveckling för mottagande av nyanlända elever.* Stockholm: Skolverket (1 s)

Sullivan Palincsar, Annemarie & Schutz, Kristine M. (2011). Reconnecting Strategy Instruction With Its Theoretical Roots. *Theory Into Practice,* 50 (2), ss. 85-92 (8 s)

Taikon, Katarina (valfri utgåva). *Katitzi* (150 s)

Utbildning för nyanlända elever. (2016). Stockholm: Skolverket (54 s)

Varga, Anita (2016). Frågan som didaktiskt verktyg – en studie av textsamtal kring skönlitteratur i årskurs 6 och 7. *Forskning om undervisning och lärande,* 2016:2, vol. 4, s. 24-45 (21 s)

Wengelin, Åsa & Nilholm, Claes (2013). *Att ha eller sakna verktyg – om möjligheter och svårigheter att läsa och skriva.* Lund: Studentlitteratur, s. 87-160 (73 s)

Westlund, Barbro (2013). *Att bedöma elevers läsförståelse: en jämförelse mellan svenska och kanadensiska bedömningsdiskurser i grundskolans mellanår.* 1. utg. Diss. Stockholm: Stockholms universitet (utdrag, ca 100 s)

Wiliam, Dylan & Leahy, Siobhán (2015). *Handbok i formativ bedömning: strategier och praktiska tekniker.* Stockholm: Natur & Kultur (utdrag, ca 140 s)

Tillkommer vetenskapliga artiklar (ca 100 s) och skönlitteratur för barn (ca 300 s)

Tillkommer material från Skolverkets bedömningsportal (50 s + filmer)

Tillkommer material från Skolverkets Läs- och skrivportal (50 s)

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursinformationsmöte. Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp.